

PROF MANDLA MAKHANYA, HLOGO LE MOTLATŠAMOKHANSELIRI

YUNIBESITHI YA AFRIKA BORWA

KAMOGELO LE TSEBIŠO Ngk SAMAH JABR

LETŠATŠI LA BASADI LA BODITŠHABATŠHABA 2020

07 MATŠHE 2020

Ke a leboga, Molaolalenaneo, Ngk Fraser-Moleketi

- Motseta Sheila Sisulu
- Seboledi sa rena seo se memilwego lehono, Ngk Samah Jabr
- Batšeakarolo ditherišanong tša rena, Ms Nardos Bekele-Thomas le Ms Linet Gatakaa Miriti
- Bangwadi ba rena bao ba lego gona lehono: Ms Natasha Allie; Baba-Tamana Gqubule le Thandiwe Matthews, le mophatlalatši Fébé Potgieter–Gqubule
- Sehlopha sa dibini sa OWLAG le MCK Special School Marimba Band
- Baeng, banna le basadi bao ba hlomphegago

Ntumeleleng go boeletša mantšu a borutho a Ngk Fraser Moleketi a kamogelo go lena ka moka.

Ke a ikgantšha go bolela gore ke nna Hlogo le Motlatšamokhanseliri wa yunibesithi ye botsebotse ye: Yunibesithi ya Afrika Borwa (Unisa), yeo e lego yunibesithi ye kgolokgolo kontinenteng. Re ngwadiša baithuti bao e ka bago ba 380 000 mono Unisa, bao bontši bja bona go lego molaleng gore ke basadi. Re ikgafetše gape go tiiša gore tlaleletšo ya badirišani ba rena ba basadi e bontšha tshwaro ya banna le basadi ka go lekana gape, godimo ga fao, re na le peakanyo ya boitšhimolloši bja institušene bjoo bo ikemišeditšego go godiša le go tšwetša pele basadi – gagolo basadi ba bathobaso – go borutegi bja bona. Ka gona, ke bona gore ke nnete go bolela – gape go bjalo – gore Unisa e ineetše ka maatla ka polelo le ditiro go tshwaro ya banna le basadi ka go lekana le tšwetšopele ya bona.

Ka gorealo ke be ke thabile kudu ge ke mengwa go tla moletlong wo ngwaga wo. Ga se ka kgona go ba gona ngwageng wo o fetilego ka lebaka la mabaka ao a bego a šetše a beakantšwe, fela ke ile ka ikana gore seo se se direge gape ngwaga wo – gomme šefao ke gona! Gape, bjalo ka moputso wa ka , ke filwe tlotlego ya go tsebiša seboledikgolo mosong wa lehono. Ke rata gore – ke mosadisadi!

Ngk Sabr, ke swanetše go ipolela gore ke ile ka swanela go ya go "University of Google"¹ (go ya go Google go hwetša tsebo) go ithuta ka ga bophelo le modiro tša gago tše di tumilego. Eupša, go bolela

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Samah_Jabr

nnete, ke hweditše tshedimošo ye ntši mo ka bjako ke lemogilego (go swana fela le batho ba bantši bao ba atlegilego ka go fetišiša) ka moo o lego mosadi wa go šoma ka maatla ka gona, le ka moo o šomago ka mafolofolo ka gona go kwešiša, le go godiša kwešišo, tša seo nneteng e lego seemo seo se raranego go fetišiša, seo tharano ya sona le bohloko bjo tswaleneo di lego tša meloko ye e fapanego gape di bonalago di ka se laolege.

Ka gorealo, e reng ke le tsebiše mosadisadi yo bohlokwa yo.

Samah Jabr o belegwe lapeng la Jerusalemite ka 8 Agosetose, 1976. O hweditše grata ya gagwe go tšwa Al-Quds University (Jerusalem) ka 2001, bjalo ka leloko la sehlopha sa mathomo sa baithuti go tšwa Lefapheng la tša Kalafo. O hweditše tlhahlo ya tšwelopele dithutong tša kalafo ya malwetši a monagano go la United Kingdom gape le dinyakišišo ka tša kalafo ya bolwetši go la United States. O bile setsebitsebi go tša kalafo ya malwetši a monagano ka go boledišana le bolwetši le go hlahlwa go la *The Israel Psychoanalytic Institute of Jerusalem*. Bjalo ka yo mongwe wa ditsebi tša kalafo ya malwetši a monagano tšeo di šomago ka go West Bank, ke yo mongwe wa basadi ba mathomo ba Palestina ka go profešene ye.

Ngk Jabr o dirile bjalo ka Molaodimogolo wa tša Kalafo wa Palestine go Palestinian Medical Education Initiative (PMED), gape a šoma bjalo ka ngaka yeo nago le botsebi bja phekolo le kalafo ya malwetši a monagano le motho yo a alafago malwetši a monagano ka go

boledišana le bolwetši ka go makaleng a praebete le a phabliki. Ke mongwadi wa dingwalo tše ntši kudu , yoo dinyakišišo tša gawe di phatlaladitšwego ka go ditšenale tšeo di lekotšwego ke ditsebi tše dingwe lefapheng leo tša Palestine le tša boditšhabatšhaba. Ye nngwe ya dingwalo tša gagwe tšeo di tsebjago kudu ke phatlalatšo yeo a e ngwadilego le ngaka ya Moamerika yeo e nago le botsebi bja phekolo le kalafo ya malwetši a monagano a bana, Elizabeth Berger – thutelo yeo e nepišitšego phetišetšo ya maitshwaro le maikutlo go tšwa mothong yo mogwe go išwa go yo mongwe le tiragalo ya thulano ya maikutlo gare ga setsebi le molwetši ditšhabeng tša Israeli/Palestine, gomme ye nngwe e bolela ka phologo le go phela gabotse ga batho ba Palestine ka fase ga mošomo wo bjalo.

Ngk Jabr o rutile diyunibesithing tše fapanego go la Palestine gape ke molekodi go George Washington University ka Washington. Go tlaleletša go ntlha ya gore ke leloko la setšhaba seo se rutegilego ka go Centre for Science and Policy ka go University of Cambridge, o šoma bjalo ka setsebi sa go fa batho dikeletšo le mohlahli wa United Nations' Office on Drugs and Crime (UNODC), go direla Save the Children gape le go direla Doctors Without Borders (MSF).

Moithaopi go Public Committee Against Torture in Israel (PCATI), Ngk Jabr o thuša go hloma dipego go ya ka bopaki bja batšwasehlabelo.

Ka go kanegelo ya ditiragalo *Beyond the Frontlines: Tales of Resistance and Resilience in Palestine* (Alexandra Dols, 2017, France), o hlaloša gore maikemišetšo ke go dira gore badirabobe ba tsebe gore ditiro tša bona tša tlhokofatšo di a tsebega, le go begwa le go bolokwa difaeleng, gore ba kgone go rwala boikarabelo. Ka dinako tše dingwe ke a ipotšiša ge eba lefase ka bophara le lemoga ka moo tiro ye ya botho e lego bohlokwa ka gona, gape le go batšwasehlabelo. Ka tebelelo ya ka, ke tiro ya go loka le go naganela ba bangwe ka mo go tseneletšego, yeo e lego taetšo ya bohlokwa le tlotlego tša batšwasehlabelo dikemong tšeo di bontšhitšego go ba nyatša

Ngk Jabr gape ke seboledi seo se nyakegago mekgatlong ye mentši ye e tsebegago le ye e nago le khuetšo ye kgolo fao a lemošago batheeletši ba gagwe ka ditharano, ditlhohlo le ditshenyo tšeo di wetšego batho ba Palestine ka lebaka la dintwa tše di tšwelago pele tša go hwetša tokologo. O rarolla bothata bja tshenyo ye e amilego maikutlo a motho ka noši le setšhaba tša bofalalelo bja Israele ka go tiiša gore, go ya ka dikgopolo tša Fanon, ye nngwe ya ditlhohlo tše kgolo tša ntwaga ya Palestine ya tokologo ya setšhaba ke nyako ya go aga “kwešišo le tlwaelo tša monaganong tšeo di ka lokollago megopolo ya batho, tšeo di diregago nakong e tee le tokologo ya naga”

Ngk Jabr o tšwelela gantši dikgašong tša poledišano tša seyalemoyeng fao a bolelago ka dihlogotaba tše fapanego, go akaretša maphelo a monagano, ditokelo tša batho bao ba nago le dinyakwa tše kgethilwego, go tšeelwa fase le tshwarompe, gape ke mmegaditaba yo a begago dikuranteng le dimakasine yo a hlomphegago. O lemogilwe gohle le go fiwa difoka go borutegi le diphatlatšo tša gagwe – bohlatse bjo swanetšego mosadi wa tlotlego.

Ngk J, mediro ya gago ye e hlalošago maitemogelo a gago gape ye e lokišago ka go dikemo tše tša thulano e bohlokwa gagolo, mo re kwago ka ga yona nkgokolofaseng – gagolo gona mo, ka Afrika Borwa. Ka gorealo, re ikwa re le bao ba tlotlegilego gore o tlo re nyetlela tše dingwe tša tsebo ya gago mo lehono. Re letetše go kwa ka tlhokomedišišo seo o tlo re botšago sona mosong wo.

Ke a le leboga.